

tribut Emmanuel Le Roy Ladurie

Martina Camiade

Catedràtica d'Estudis Catalans de
la Universitat de Perpinyà
Via Domícia i membre de l'IEC

MCamiade@iec.cat

Com a historiadora m'he sentit vinculada al corrent de la *Nouvelle Histoire* de l'escola dels Annales. Aquest corrent proposa una visió oberta i de camp ampli de la història que desplaça l'interès de l'historiador cap a altres horitzons més enllà de les dades com: el paisatge, les mentalitats, la demografia, la moral...

Aquesta forma d'entendre la història comporta un canvi i pressuposa una concepció molt diferent del paper de l'historiador. Així s'observen les formes d'ocupació del sòl, les tècniques de producció, les formes de poblament, les àrees senyorials, les pràctiques comunitàries sobre la llarga durada. El nostre territori d'historiador s'enriqueix. Es tracta de descobrir homes i dones que fan la història quotidiana, aquests anònims

que no surten als llibres però que sense ells no s'hagués pogut transmetre la història— que no saben escriure però que saben transmetre.

Un dels més grans erudits, de l'escola dels Annales, i que va enriquir la meua visió i mirada d'historiadora és sens dubte Emmanuel Le Roy Ladurie (1929), catedràtic al Collège de France i membre de l'Académie des sciences morales et politiques de l'Institut de France. Amb el seu assaig sobre *Montaillou, vilatge occitan de 1294 à 1324* obra que va tenir un èxit editorial sense precedents, ens trobem davant d'una història que narra 30 anys del dia a dia d'un petit poble. De Mantalhon, un poble aïllat en l'alta Arieja, a 1.300 metres d'altitud, en un país de muntanya tocant Catalunya, ho podrem saber tot durant una generació de la gent que hi viu. Dues-centes ànimes de les quals sabem què pensen, què mengen, què diuen, com es vesteixen, tot sobre la seua vida en aquest petit poble de muntanya.

Aquesta visió ecològica extraordinària, arqueològica, sociològica, antropològica, psicològica amb què es fonamenta el llibre, es deu

Es tracta de descobrir homes i dones que fan la història quotidiana, aquests anònims que no surten als llibres però que sense ells no s'hagués pogut transmetre la història

a la capacitat per enllaçar històries sorgides de Jaume Fournier (1280-1342) —el futur papa Benet XII—, bisbe inquisidor de Pàmies, desagradable, però d'una increïble habilitat per fer parlar el testimoni, el sospitós, l'acusat. La seva tasca consisteix en perseguir, els «fets», és a dir, l'heretgia, recurrent en aquest lloc muntanyós a fi d'extirpar-la. I com a exemple, s'explica com obliga els habitants condemnats a explicar totes les seves vivències. Le Roy Ladurie utilitza com a font precisament el registre d'inquisició de 1326 que revela 25 anys d'enquestes i interrogatoris aconseguint una crònica precisa del poble. Calia dissecar, classificar, vestir tota aquesta massa de confessions, d'histories, de xafarderies i Le Roy Ladurie ho fa d'una manera magistral. És com un quadre on l'ull es passeja d'un detall a l'altre sense cansar-se, admiratiu de l'escena que ens captiva. Al rerefons, com amagats per un vel, no paren de passar omnipresents els càtars, els autoanomenats «bonhomes».

Tenim davant nostre una minuciosa anàlisi del dualisme medieval i un assaig d'explicació sintètica del règim social. Lectura fascinant,

emocionant, abundant d'idees noves, Le Roy Ladurie arriba a donar una presència als més pobres d'aquest vilatge, pobres en la seua vida però d'una llibertat d'esperit i d'una riquesa interior extraordinàries. Senzills però profunds, com per exemple l'últim prefecte, Guillem de Belibasta (c.1280-1321). Aquest llibre ens fa retornar en aquest món perdut però captivant.

**Montaillou, village occitan
de 1294 à 1324**

Emmanuel Le Roy Ladurie

Gallimard

Paris, 1975

Més enllà dels dies històrics, la Història en majúscules s'escriu a través de petites històries de la vida quotidiana. Perquè per entendre un època cal entendre cada petit relat de vida de la gent que l'ha viscut. Això és el que ens demana la història social de l'escola dels Annales, i això és el que fa magistralment aquest llibre: descriure el pas dels anys d'un petit poble per retratar una cultura i unes formes de viure, per, a partir d'aquelles històries protagonitzades per gent normal, construir el relat d'una generació, escriure la Història d'un país, durant l'època medieval. ■